

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Mevzuat Genel Müdürlüğü

7/26735
62 144

Sayı : E-56020453-610-667-2727/3856
Konu : Yazılı soru önergesi

12/01/2026

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı ifadeli, 21/04/2025 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1615003sayılı yazı.

İlgi yazınız ekinde alınan, Diyarbakır Milletvekili Dr. M. Sezgin Tanrikulu tarafından Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/26735 Esas Nolu soru önergesine ilişkin, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99. maddesi uyarınca hazırlanan cevap ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Yılmaz TUNÇ
Bakan

EK:
Soru önergesi cevabı (1 adet)

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Mevzuat Genel Müdürlüğü

Sayı : E-56020453-610-667-2726/3855
Konu : Yazılı soru önergesi

12 / 01 / 2026

Sayın Dr. M. Sezgin TANRIKULU
Diyarbakır Milletvekili
TBMM

Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/26735 Esas Nolu soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur.

I- Ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlü ve tutuklulara karşı kötü muamele vakalarının yaşanmaması ve bu tür şikâyet sebeplerinin ortadan kaldırılması için mevzuatımızda köklü değişiklikler yapılmıştır.

Bu çerçevede, ceza infaz kurumları; yargı denetimi kapsamında 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanunu ile oluşturulan infaz hâkimleri; idari denetim kapsamında Adalet Bakanlığı müfettişleri ile Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü hâkim ve kontrolörleri; sivil toplum kuruluşlarının denetimi kapsamında 4681 sayılı Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İzleme Kurulları Kanunu hükümleri gereğince oluşturulan izleme kurulları; idari özerkliğe sahip kurumların denetimi kapsamında 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu uyarınca kurulan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu; parlamento denetimi kapsamında Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu ya da araştırma komisyonlarının başkan ve üyeleri; uluslararası denetim kapsamında Avrupa İşkencenin Önlenmesi Sözleşmesi gereğince Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesi tarafından denetlenmesinin yanı sıra, Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komiserliği ve Birleşmiş Milletler Keyfi Tutuklamalar Çalışma Grubu tarafından denetlenmektedir.

Ayrıca, Birleşmiş Milletler İşkenceye Karşı Sözleşmeye Ek İhtiyari Protokolü (OPCAT), 27/10/2011 tarihinde Ülkemiz bakımından yürürlüğe girmiştir. Bilindiği üzere, Ek Protokol çerçevesinde kişilerin özgürlüklerinden yoksun bırakıldığı gözaltı merkezleri ve ceza infaz kurumlarına Ek Protokolde belirtilen denetleme organınca ziyaretler düzenlenebilecektir.

Ceza infaz kurumları, yukarıda belirtilen hem ulusal hem de uluslararası bağımsız kuruluşlar tarafından düzenli aralıklarla haberli ve habersiz olarak ziyaret edilmekte, hükümlü ve tutukluların sağlık ve yaşam koşulları, iç güvenlik, sevk ve nakil işlemleriyle ilgili aksaklık ve eksiklikler yetkili mercilere bildirilmektedir.

Hükümlü ve tutuklular veya sivil toplum örgütleri, resmî ya da özel insan hakları kuruluşları tarafından yapılan başvurular titizlikle incelenmekte, adlî ve idarî yönden yapılan soruşturmalar sonucunda kusur ve ihmali olan görevliler hakkında yasal gereğine tevessül edilmektedir.

II- Mahpuslara Muameleye Dair Birleşmiş Milletler Asgari Standart Kuralları ve Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin Ceza İnfaz Alanındaki Tavsiye Kararlarında belirtilmiş olan minimum ceza infaz kurumu standartları dikkate alınarak, 2000 yılından itibaren ceza infaz sistemimizde reform niteliğinde çalışmalar yapılmaktadır. Özellikle ceza infaz kurumlarının fizikî yapısı ve hükümlü rehabilitasyonu alanında çağdaş standartlar

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Mevzuat Genel Müdürlüğü

yakalanmıştır. Bu çerçevede, Birleşmiş Milletler ve Avrupa Konseyi tarafından ortaya konulan minimum ceza infaz kurumu standartlarına uygun nitelikte kurumların inşa edilerek hizmete açılması; fiziki olarak ekonomik ömrünü dolduran ve yeterli eğitim ve iyileştirme çalışmalarına elverişli durumda bulunmayan kurumların da kapatılması öngörülmüştür.

III- 28/03/2020 tarihli ve 2324 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile yürürlüğe konulan Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmeliğin "Psiko-sosyal yardım servisi" kenar başlıklı 12. maddesinin birinci fıkrasında; psiko-sosyal yardım servisinin; personel ve hükümlülerin ruh ve beden sağlığı ve bütünlüğüne ilişkin koruyucu, geliştirici programları araştıran, uygulayan ve gerektiğinde tedavi sürecine katılarak psikolojik destek ve müdahalede bulunan, ayrıca hükümlülerin bireysel özelliklerini, yaşam koşullarını ve suç işleme nedenlerini belirleyerek bireysel gelişmelerine yardımcı olan, kurum yaşamına uyumlarını ve toplumsal yaşamla uyumlaşmalarını sağlayan ve bireyin yeniden suç işlemesini engelleyecek önlemleri alan ve bu amaçla gerektiğinde kurum en üst amirinin bilgisi dahilinde, aileler ve sosyal çevreyle görüşme yapan servis olduğu, psiko-sosyal yardım servisinde; psikolog, sosyal çalışmacı, sosyolog ve çocuk gelişimi uzmanının görev yapacağı hükmüne yer verildiği malûmlardır.

Bu kapsamda çocuklar, psikolojik ve sosyal problemlerine çözüm sağlamak amacıyla kurumda görevli psikolog ve sosyal çalışmacılar ile görüşebilmektedirler. Psiko-sosyal yardım servisi uzmanlarınca çocukların bireysel özellikleri de dikkate alınarak, bireysel görüşme ya da grup çalışması yoluyla onlara içinde bulundukları koşullara yönelik farkındalıklarını artırma ve durumlarına uygun alternatif çözümler geliştirme yönünde destek verilmektedir. Bu esnada ailesi ya da başka sosyal destek sistemleri harekete geçirilerek çocuğa gerekli müdahalelerde bulunmaktadır. Salıverilme sonrası koruma ve yardım çalışmaları ile çocukların eğitimlerini sürdürmelerine ve iş bulmalarına yardımcı olunmaktadır. Böylece toplumda uyumlu bireyler olarak yer almalarına katkı sağlanmaktadır.

Ceza infaz kurumlarında bulunan çocukların topluma kazandırılması için çalışan personelin psiko-sosyal ve yönetim becerilerinin güçlendirilmesi amacıyla geliştirilen ve çocuğun yüksek yararını esas alan, çocuk odaklı ve bütüncül bir bakış açısıyla hazırlanmış olan Ardıç Programı; Ardıç Yönetici ve Personel Eğitimi Programı ve Ardıç Psiko-Sosyal ve Müdahale Programından oluşmaktadır.

Ardıç Psiko-Sosyal ve Müdahale Programı kurumda bulunan çocuklara, personele ve çocukların ailelerine yönelik geliştirilmiş olup psiko-sosyal yardım servisi tarafından bireysel ve grup çalışması yoluyla verilmektedir. Ardıç Psiko-Sosyal ve Müdahale Programı; Kişilik Gelişim Modülü, Aile Eğitimi Modülü, Öfke Kontrol Modülü, Bağımlılık Müdahale Modülü, Güvenli Davranış Geliştirme Modülü (Buradayım), Cinsel Saldırı Suçuna Yönelik Modül, Üreme ve Cinsel Sağlık Modülü ve seminerlerden (Bağımlılık Önleme, Sigaranın Zararları, Yaşam Düzeni, İnternet/Medya, İstismardan Korunma, Öfke/Stres, İletişim) oluşmaktadır.

Hükümlü/tutuklu çocukların tekrar suç işlemesini engelleyici eğitim ve iyileştirme çalışmalarına tüm kurumlarda büyük bir titizlikle devam edilmektedir. Bu doğrultuda; ceza infaz kurumlarımızdaki psiko-sosyal yardım servislerimiz ve eğitim ve öğretim servisimiz kurumlarımızda bulunan hükümlü ve tutuklu çocuklar ile ailelerine eğitim ve iyileştirme faaliyetlerinde bulunmaktadır.

Bakanlığımız ile Gençlik ve Spor Bakanlığı arasında 27/08/2019 tarihinde iş birliği protokolü imzalanmış olup Protokol kapsamında, ceza infaz kurumları ve çocuk eğitimevlerine yönelik olarak malzeme, tesis, personel ve araç-gereç desteği verilmektedir.

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Mevzuat Genel Müdürlüğü

Bakanlığımız ile Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı arasında 27/06/2021 tarihinde “Tutuklu, Hükümlü veya Yükümlüler ile Çocuklarının Sosyal Hizmetlerden Yararlandırılması Hakkında İş Birliği Protokolü” imzalanmış olup Protokol kapsamında, ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlü/tutuklu on iki-on sekiz yaş grubu çocukların, hükümlü/tutuklu annesinin yanında kalan sıfır-altı yaş grubundaki çocukların, denetimli serbestlik altında bulunan yükümlü çocukların ve ebeveyni ceza infaz kurumunda bulunan ancak kendisi kurum dışında olan çocukların psiko-sosyal açıdan gelişimlerinin desteklenmesi, eğitim, barınma ve benzeri aynı-nakdi ihtiyaçlarının giderilmesi amaçlanmıştır.

Ayrıca, çocuk hükümlü/tutuklular içerisinde maddi durumu yetersiz durumda olanların KIOSK cihazlarından faydalanabilmelerine yönelik Türk Kızılay ile yapılan iş birliği neticesinde ücretler, Türk Kızılay tarafından karşılanmaktadır.

IV- 10/07/2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilâtı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin "Görev" kenar başlıklı 38. maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendinde, adli sicil tutulmasıyla ilgili hizmetleri yürütmek Bakanlığımız görevleri arasında sayılmaktadır. Müstakil bir düzenlemeye konu ve suçun unsuru olmadığı sürece, mağdurun yaşı esas alınarak bilgi derlemesi yapılmadığından Bakanlığımızda soru önergesine konu edilen hususlarda ayrıntılı istatistikî veri bulunmamaktadır.

Öte yandan, istenilen ayrıntıda bilgi bulunmamakla birlikte; 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun İkinci Kitap, İkinci Kısım, Üçüncü Bölümünde düzenlenen İşkence ve Eziyet suçlarına ilişkin Cumhuriyet başsavcılıklarında soruşturma evresinde açılan ve karara bağlanan dosya, şüpheli ve suç sayılarına ait istatistiklere Bakanlığımız Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğünün "<https://www.adlisicil.adalet.gov.tr>" adresli internet sitesinden ulaşılması mümkün olabilecektir.

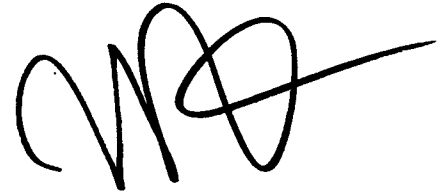
V- Bakanlığımız kayıtlarının incelenmesinden;

A) Ceza infaz kurumlarında görevli personelin, Anayasa ve diğer ulusal mevzuat ile taraf olunan uluslararası sözleşmelere uygun olarak görevlerini ifa etmeleri için her yıl hazırlanan eğitim planları kapsamında meslek öncesi ve meslek içi eğitim programlarına katıldıkları,

B) Soru önergesinde belirtilen diğer hususlarla ilgili istenilen ayrıntıda bilgi bulunmamakla birlikte; Ülkemizdeki ceza infaz kurumlarında barındırılan tutuklu ve hükümlülerin yaş gruplarına göre dağılımlarına ilişkin istatistiğe Bakanlığımız Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün "<https://www.cte.adalet.gov.tr>" adresli internet sitesinden ulaşılmasının mümkün olabileceği,

Anlaşılmıştır.

Bilgilerinize sunulur.

Yılmaz TUNÇ
Bakan

